

Πρόλογος

Έχει ξεχωριστή σημασία να μπορεί να γράφεται η ιστορία από κάποιον που την έζησε και την διέπλασε πληρώνοντας ακριβά στον βωμό των αγώνων.

Εμείς εδώ στην Ελλάδα είχαμε το θλιβερό προνόμιο να εμπλακούμε στην τραγωδία των πολέμων –όπως η Κατίνα Λατίφη– από τα νεανικά μας ακόμα χρόνια. Ζήσαμε την ένοπλη αντίσταση κατά των ξένων κατακτητών, Γερμανών, Ιταλών και Βουλγάρων, που προξένησαν στη χώρα μας ανυπολόγιστες καταστροφές και σχεδόν ένα εκατομμύριο ανθρώπινα θύματα. Αυτό έγινε ανάμεσα στα 1941-45. Όμως πριν καλά-καλά φύγει και ο τελευταίος Γερμανός στρατιώτης, δεχτήκαμε επίθεση από τα αγγλικά στρατεύματα από τον Δεκέμβρη του 1944, επίθεση που σιγά-σιγά δίχασε τους Έλληνες και μας οδήγησε σε νέο πόλεμο, πολύ πιο αιματηρό και άγριο, τον Εμφύλιο, από το 1946 έως το 1949. Δηλαδή για μια δεκαετία η χώρα και ο λαός μας ζούσε με φωτιά και σίδηρο και κυρίως με ανθρώπινες σάρκες και με θύματα –ιδιαίτερα στον Εμφύλιο– αγόρια και κορίτσια όπως η νεαρή Λατίφη. Γι' αυτό και η μαρτυρία της έχει ιδιαίτερο βάρος, γιατί μας αποκαλύπτει μια τραγική

Χαιρετισμός του Μίκη Θεοδωράκη στην γαλλική έκδοση των *Απόπειδων*: Katina Tenda-Latifis, *Les enfants répudiés de Grèce. Histoire d'une jeune fille grecque dans la tourmente des années 40*. Μετάφραση: Geneviève Rouchette, 2014.

πραγματικότητα, που η σιωπή των ηττημένων και η αλαζονεία των νικητών την κρατούν κρυμμένη και άγνωστη ακόμα και μέσα στην ίδια την Ελλάδα. Πόσο μάλλον στο εξωτερικό. Γι' αυτό χαιρετίζω με ιδιαίτερη συγκίνηση την έκδοση του βιβλίου της Κατίνας Λατίφη *Τα απόπαιδα* και είμαι βέβαιος ότι, με τη βοήθεια και του μεγάλου της συγγραφικού ταλέντου, ο ξένος αναγνώστης πέρα από την εξιστόρηση των γεγονότων, που πολλές φορές δοκιμάζουν με την ωμότητά τους την ευαισθησία μας, θα απολαύσει και την αισθητική αξία ενός γνήσιου έργου τέχνης.

ΜΙΚΗΣ ΘΕΟΔΩΡΑΚΗΣ

Αθήνα, 5.11.2009

Με ρωτάς, τώρα που με βλέπεις ν' ανακατεύομαι με επιχειρήσεις και εμπόρια, πώς έγινε και βρέθηκα στο βουνό. Σου είναι, μου λες, ακατανόητο εγώ, μια κυρία τού σήμερα, να ήμουν αντάρτισσα ή -ας το πούμε- «συμμορίτισσα», κατά την αγαπημένη έκφραση της τότε εξουσίας.

«Μα πώς; Πώς βρεθήκατε εκεί; Πώς αντέξατε να κοιμάστε έξω στα χιόνια, τις βροχές και τις θύελλες;» μου λες.

Ξέρεις, κι εγώ απορώ, γιατί ζώντας το σήμερα και τείνοντας -όσο γίνεται- προς τα μπρος, μένει ολοένα και πιο πίσω το παρελθόν. Μόνο στον τόπο μου ζωντανεύει, τις νύχτες, αν τύχει να βαδίζω μόνη σε έρημο δρόμο. Τότε δεν νιώθω ξέγνοιαστα. Τα βήματά μου γίνονται από μόνα τους ανάλαφρα και βιαστικά και στο σκοτάδι οι σκιές του παρελθόντος μου τεντώνουν τις αισθήσεις. Κι όταν στρίψω στη γωνιά και μπω στο παλιό σοκάκι με τον ξύλινο φράχτη δεξιά, κι αντικρίσω πίσω του βουβό κι εγκαταλειμμένο το μικρό πλίθινο σπίτι με την κεραμιδένια στέγη γυρτή ως χαμηλά και την πετούγια στην γκρίζα πόρτα σκουριασμένη κι ακίνητη, λες και κρατάει κλειστή την ιστορία του, τότε... νιώθω πως αυτό κι εγώ είμαστε δυο εναπομείναντες μάρτυρες της εποχής μας που πέρασε. Και οι άλλοι; Τι έγιναν οι άλλοι;

Με πνίγει ένα βούρκωμα και κάτι σαν βουητό ανεβαίνει μέσα μου, θαρρείς φωνή είναι του χρέους να πισωγυρίσω στο χρόνο, χρέους απέναντι στο χτες και στο αύριο κι απέναντι σ' εσένα, νέο παιδί τού τώρα, που με ρωτάς.